

בית דין ירושלים

לדיני ממונות ובירורי יוחסין

נימוקי דין תורה זה מתוך הנפסק באחד מסניפי בית הדין בבני ברק ובקרית ספר (מודיעין עילית) בשבתו כבוררות וכבית הוראה לממונות במעמד שני צדדים, ע"י דיין יחיד או מותב תלתא

(תיק זה פורסם כבר בחוברות המודפסות של בית הדין)

תיק מס' 2697.

דין ודברים שנטען בין מאכער להשיג תקציבים בקומבינה ובין אדם שביקש עזרתו שהיה מתווך בין סוכנות למימוש זכויות ובין הלקוחות, ואכן הקומבינה הצליחה בהתחלה וקיבל סכום גדול וממנו הגיע תשלום לחברה, ומתוך התשלום לחברה היה אמור להגיע חלק למאכער. אחרי זמן מה עלו הרשויות על הקומבינה ותובעים את כל הכסף בחזרה, והמקבל תובע את זה מהמאכער היות והחברה התבטלה ונעלמה. כפשרה מתוך רחמים שהמאכער אין לו, מוכן המקבל שהמאכער ישלם לו 50% בלבד היות ולא הוא הגנב שקיבל את כל הכסף אלא רק נתח מתוכו. והמאכער טוען שלא חייב כלום לאותו אדם, כי האדם חתום על מסמך שהזמין את העבודה בחברה, שכל טענה ותלונה בכל מקרה רק כלפי החברה ופוטר את המאכער מכל וכל, א"כ הטענות רק נגד החברה. אבל מוכן כפשרה לשלם חלק קטן מהתביעה כדי להינצל מקפידה ובתנאי שיאמר בפירוש שמוחל לו בדיני שמים על הכל.

בלי שהתובע ישמע שואל הנתבע האם תחול המחילה, היות ובניגוד לכל תיק רגיל שהיה מקבל רק נתח מהעמלה של הזכאים, מהחברה שגבתה את כסף השכ"ט המוסכם, הפעם מסר לתובע מס' חשבון בנק של חבר, וקיבל את מלוא השכ"ט לעצמו ולא מסר לחברה כלום, ולא קיבל ממנה "נתח". א"כ שמא אם ימחול בעת שיתפשר על חלק, זוהי מחילה בטעות, כי אם היה יודע שהכסף במלואו הגיע אליו, לא היה מוחל בגלל הטעות.

וסברתי שאולי הוא פטור בגלל החתימה, וממילא כל מה שיתן זה כמתנה, וחלה מחילת הקפידה כי בלא"ה לא הגיע אליו יותר. אך לבי מגמגם בדבר כי כל הגביה היא גניבה, ומה יעזור חתימת הנגנב שהנתבע יהיה אדם שלישי בסוברו שהמחתים אינו הגנב, זה גופא חתימה בטעות.

והגרמ"ה והגרנ"ג הכריעו שהיות והתובע ידע מראש שזו "קומבינה" לכן הכניס א"ע לסיכון בשביל הסיכוי, ומה שקרה בסוף שהתממש הסיכון ולא הסיכוי, והגביה לא היתה גניבה. ולענ"ד שניהם גנבים מהקופה הציבורית והגונב מן הגנב אינו פטור מלהשיב את הקרן. ואיהו סברי שהמאכער לקח מהמקבל מדעת ולא מהקופה הציבורית ורק המקבל חייב את הקומבינה. ולענ"ד גניבה שאף אחד מהם לא היה יכול לבצע בלי עזרת השני, ושניהם ידעו שזה גניבה, אפילו שהגיעה כבר ליד המקבל ומידו למאכער מ"מ שניהם גנבים בשותפות בשווה וחייבים בהשבה. ובשלמא אם הכסף היה מועבר לחברה והחברה היתה משלמת שכ"ט לעובד שלה המתווך המאכער לפי ההסדר ביניהם, היה הכסף שמקבל חיוב של החברה ולא היה צריך לשלם מזה את ההחזר של הגניבה אלא החברה. אבל עתה הגניבה הגיעה ישר אליו ואינו פטור מזה.

ולמעשה פשרתי ביניהם בחצי. ושלו' על ישראל.

שוב היה תביעה מאדם אחר נגד אותו מאכער, ששילם לו סכום מסויים (אלף שקל) לפתיחת תיק, וחתם לו שאין לו תביעות אם לא יקבל. ואח"כ חזר בו הלקוח ודרש כספו בחזרה, כי לא רצה להתחכם ולשנות מהאמת. אבל המאכער טען שחתם שאין לו שביעות וכבר התחיל במלאכה. והתברר שתחילת המלאכה היה רק ההחתמה ונטילת הכסף, ועדיין לא עשה כלום. וחייבתי להחזיר הכל.